

ภูมิหลังและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาภาษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะของภาษาคำเสียง ความหมาย และไวยากรณ์แล้ว ยังทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวรรณกรรมของเจ้าของภาษาอีกด้วย ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นข้อมูลอย่างหนึ่งที่ใช้สืบค้นวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา จึงอาจกล่าวได้ว่า ศึกษาภาษาเพื่อเข้าใจวัฒนธรรม การศึกษาภาษาดั้งกันเองเดียวกัน เป็นการศึกษารักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นไปด้วย (เรื่องเชชบัน เชื้อนชิตย์, 2531 : 31). การศึกษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นเรื่องที่สมควรได้รับการเอาใจใส่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้สืบทอดต่อไป ถ้าหากจะพิจารณาลักษณะที่สำคัญของภาษาอย่างหนึ่งคือ ภาษาทุกภาษามีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของภาษานั้น สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา (ดวงมน จิตรจางค์ และอาภาพรณ วรรณโชติ, 2519 : 1) แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป กว่าเราจะมองเห็นการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนก็เมื่อเวลาผ่านไปนานพอสมควร นักภาษาศาสตร์ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปเอาไว้หลายประการด้วยกัน เช่น ความแตกต่างทางสถานภาพสังคมของผู้พูด ลักษณะการออกเสียง ความสมมาตรของภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาษาอย่างรวดเร็ว มองเห็นได้เด่นชัดที่สุดคือ การยืมคำ (วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์, 2524 : 124) ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเพิ่มศัพท์ ยังส่งผลการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่นด้วย คือ ด้านระบบเสียง ด้านความหมาย และด้านไวยากรณ์

นักวิชาการและบุคคลสำคัญของประเทศ ได้ตระหนักในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษา โดยเฉพาะภาษาดั้ง ไม่ว่าจะเป็นภาษาดั้งใดของประเทศ ดังปรากฏในคำกราบบังคมทูลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่มีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เนื่องใน

วโรกาสที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนิน พระราชทานกระแสพระราชดำริ เรื่อง "ปัญหาการใช้คำไทย" เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 ณ ห้องประชุมคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีใจความตอนหนึ่งกล่าวว่า "นอกจากจะรักษาภาษาไทยกลางพยายามชำระสะสางให้ถูกต้องแล้ว ยังเป็นหน้าที่ของคนไทยที่จะต้องรักษา หรือพยายามอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะรักษาหลักของภาษาในภาคต่าง ๆ ไว้ให้คงอยู่" ข้อความข้างต้นที่กล่าวมานั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าภาษาดินมีความสำคัญ สมควรได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี

การศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนครั้งนี้ เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนไว้ให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่อไป

ความเป็นมาของตำบลพิเทน

ก. สภาพภูมิศาสตร์

เดิมท้องที่ตำบลพิเทนเป็นตำบลหนึ่ง ขึ้นอยู่กับอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศให้แยกท้องที่อำเภอมายอบางส่วน จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอขึ้นมาใหม่ชื่อ กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง (มหาดไทย, 2520 : 53) ประกอบไปด้วย 4 ตำบล คือ ตำบลพิเทน ตำบลน้ำคำ ตำบลปากู และตำบลโล๊ะมะนะนา

พื้นที่

มีเนื้อที่ 25,663 ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดอำเภอสายบุรี
ทิศใต้	จดตำบลปากู กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง
ทิศตะวันออก	จดอำเภอสายบุรี และกิ่งอำเภอกะพ้อ
ทิศตะวันตก	จดอำเภอมายอ

เขตการปกครอง ตำบลพิเทน แขวงเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1	บ้านชาลิ่ง
หมู่ที่ 2	บ้านพิเทน
หมู่ที่ 3	บ้านป่ามะพร้าว
หมู่ที่ 4	บ้านบ่อจระ
หมู่ที่ 5	บ้านป่าสะ
หมู่ที่ 6	บ้านโตะซูก

มีราษฎร 3,464 คน ชาย 1,734 คน หญิง 1,730 คน

การคมนาคม

ทางบก มีถนนสายพิเทน-ยะลา ผ่านตำบลมืร์ตประจําทางวิ่งผ่าน
ระหว่างอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี กับจังหวัดยะลา

อาชีพ

อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ทำกรเกษตร สวนยาง สวนผลไม้ และ
ทำนา

ศาสนา

ประชากรของตำบลนับถือศาสนาอิสลาม 98.82% นับถือศาสนาพุทธ
1.18%

ภาษา

ภาษาที่ใช้ในตำบลพิเทน มี 2 ภาษา คือ

1. ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน
2. ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

ภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่ มีภูเขาติดต่อกับอำเภอมายอ
(กั้ตลอกจากสภาตำบลพิเทน)

ข. สภาทองภาษา

ภาษาไทยถิ่นใต้คำบลีเทิน เป็นภาษาถิ่นย่อยถิ่นหนึ่งในภาษาไทยกลุ่มตากใบ ภาษาไทยกลุ่มตากใบมีพื้นที่ตั้งแต่ตอนล่างของจังหวัดปัตตานี ใต้แก อําเภอบะนาระ อําเภอมายอ ถึงอําเภอทุ่งยางแดง อําเภอสายบุรี (รวมถึงอําเภอกะพ้อ) และถึงอําเภอไม้แก่น จังหวัดนราธิวาสทุกอําเภอ ใต้แก อําเภอบาเจาะ อําเภอโต๊ะเสาะ (รวมถึงอําเภอศรีสาคร) อําเภอยี่งอ อําเภอเมืองนราธิวาส อําเภอระแงะ (รวมถึงอําเภอจะแนะ) อําเภอสุโหงปาดี อําเภอสุโหงโลก อําเภอแว้ง (รวมถึงอําเภอสฤงคิรินทร์) และมีศูนย์กลางของภาษาอยู่ที่ อําเภอตากใบ อําเภอสุโหงปาดี อําเภอสุโหงโลก อําเภอแว้ง และเมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน (วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, 2528 : 208-209)

ลักษณะที่สำคัญของภาษาไทยกลุ่มตากใบ

ลักษณะที่สำคัญของภาษาไทยกลุ่มตากใบ เท่าที่ได้ศึกษาข้อมูลที่เป็นเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ทำให้สามารถสังเกตเห็นได้เด่นชัด และเป็นที่ยอมรับกันว่าภาษาไทยกลุ่มตากใบมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ระบบเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยกลุ่มตากใบ แบ่งวรรณยุกต์ออกเป็น

2 กลุ่ม คือ

1.1 วรรณยุกต์แบบ Two-way Split เช่น

A	B	C	DL	DS
1	3	5	3	5
2	4	6	4	6

(Chailert Kitprasert, 1985 : 202)

<u>ตัวอย่าง</u>	หู	[hu: ¹]	มือ	[mɯ: ²]
	ป่า	[pa: ³]	เลือด	[lɯat: ⁴]
	เสือ	[sɯa: ⁵]	มา	[ma: ⁶]

1.2 วรรณยุกต์แบบ Three-way split เช่น

A	B	C	DL	DS
1				
2		5	3	5
3	4	6	4	

(Chailert Kitprasert, 1985 : 208)

<u>ตัวอย่าง</u>	หู	[hu: ¹]	ปี	[pi: ²]
	มือ	[mɯ: ³]	นอก	[nɔ:k: ⁴]
	เสือ	[sɯa: ⁵]	น้ำ	[na:m: ⁶]

2. คำศัพท์ ลักษณะที่สำคัญของการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยกลุ่มตากใบคือ คำศัพท์เฉพาะถิ่นเป็นคำศัพท์ที่มีใช้เฉพาะภาษาไทยกลุ่มตากใบ ไม่มีใช้ในภาษาไทยถิ่นใดทั่วไป และภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี เช่น

ผัด [may⁵ tɔ:³]

ถูก [tɔ:³]

กระจกเงา [wɛ:⁵]

ราว	[prat ³]
งอย	[pɔːʔ ²]
บอย ๆ	[lɔːn ⁴ lɔːn ⁴]
ตาย	[dɔːy ¹]
ทอน (เงิน)	[tʰɛːm ¹]

(วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, 2528 : 141-151)

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาค้างนี้

1. การใช้คำศัพท์ ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนมีการใช้คำศัพท์ที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกันและต่างกับกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยมาตรฐาน ลักษณะของการใช้คำศัพท์ที่น่าสนใจของภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนคือ การใช้คำศัพท์ต่างกับกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และภาษาไทยมาตรฐาน ในความหมายเดียวกัน นอกจากนั้นคำศัพท์เหล่านี้จะไม่ปรากฏในภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี จะมีใช้เฉพาะภาษาไทยกลุ่มตากใบเท่านั้น เช่น

ตาย (ภาษาไทยมาตรฐาน)	[dɔːy ²]	(ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน)
ยี่นยี่น (ภาษาไทยมาตรฐาน)	[sɛk ⁵ siː ¹]	(ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน)
กู, ตะโกน (ภาษาไทยมาตรฐาน)	[kuːk ³]	(ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน)

2. การยืมคำ การยืมคำจากภาษาหนึ่งมาใช้ในอีกภาษาหนึ่ง เป็นเรื่องธรรมดาของภาษาโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นภาษาต่างภาษากัน หรือภาษาเดียวกัน ต่างกลุ่ม ต่างถิ่น ก็ยังมีการยืมคำ (วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์, 2521 : 125) การยืมคำนั้นนอกจากจะรับเอาคำมาแล้ว ยังจะรับเอาเสียงและลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษานั้นเข้ามาด้วย การยืมคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนที่เห็นได้ชัดจนมากที่สุดคือ การยืมคำภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี มาใช้จนกลายมาเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน	ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี
กะ, คะเน	ga: ma:? ⁵	ga mɔʔ
ไม้ฉาก	si: ku: ¹	si: ku:
กะละแม	dɔ: ⁵ dɔ:y ⁴	dɔ: dɔ:
สงสาร	ɟa: ⁴ ɟa: ¹	ɟa: ɟɔ:ʔ
หมอต้าแย	bi dan ⁴	bi dɛ:

3. คำศัพท์บางคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน มีการใช้คำศัพท์ภาษาเขมร เหมือนกับคำราชาศัพท์ เช่น

กิน	ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ใช้ เสวย
นอน	ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ใช้ บรรทม
รม	ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ใช้ กลด

นอกจากประเด็นที่น่าสนใจที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังเห็นว่า ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน หากไม่ได้ศึกษาอนุรักษ์เอาไว้ ในไม่ช้าภาษานี้จะกลายเป็นภาษาตาย เนื่องจากประชาชนในตำบลพิเทนไม่ค่อยมีโอกาสใช้ภาษาเดิมของตนเอง แต่หันมาใช้ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในชีวิตประจำวันมากขึ้น จะมีบ้างเพียงบางส่วนที่ใช้ภาษาไทยมาตรฐานในสถานศึกษา ส่วนมากคนในท้องถิ่นนี้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป จึงจะสามารถพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนได้เป็นอย่างดี อายุข้อยาวกว่านี้จะพูดได้ไม่เต็มเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีบางคนไม่ยอมพูดภาษาของตนเองอีกด้วย สภาพของภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนในลักษณะเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรแก่การศึกษาเรื่องคำและความหมายอย่างยิ่ง อีกทั้งจะได้เก็บข้อมูลเอาไว้เป็นหลักฐานให้ผู้อื่นที่สนใจได้ศึกษาต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง คำและความหมายในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ถึงอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ทำการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย มีดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นกลุ่มตากใบ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยถิ่นอื่น
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษามลายูถิ่น

เอกสารที่เกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน

เอกสารที่เกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน ได้มีผู้ศึกษาเอาไว้มากมายหลายท่านด้วยกัน แต่สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เพียงบางเรื่องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาโครงสร้างของภาษา เรื่องที่ได้ศึกษาคือ

เรื่อง "ระบบเสียงภาษาไทย" ของ กาญจนา นาคสกุล (2524) ผลของการศึกษา ระบบเสียงภาษาไทยมี 2 ตอนด้วยกัน ตอนที่ 1 เป็นพื้นฐานความรู้ทางภาษาศาสตร์ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระบบเสียงภาษาไทย พอสรุปเนื้อหาได้ดังนี้

1. เสียงในภาษาไทย แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ
 - 1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ แบ่งเป็น
 - 1.1.1 พยัญชนะต้นเดี่ยว มี 21 หน่วยเสียง คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, c, ch, f, s, h, m, n, ŋ, l, r, w, j, ?/
 - 1.1.2 พยัญชนะประสม มี 11 แบบ คือ /pr, pl, phr, khl, phl, tr, kr, kl, kw, khr, khw/

1.1.3 พยัญชนะท้ายพยางค์หรือตัวสะกด มี 9 หน่วยเสียง คือ
/p, t, k, m, n, ŋ, j, w, ?/

1.2 หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็น

1.2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง คือ /i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ʌ, ʌ:¹, ɤ, ɤ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/

1.2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วยเสียง คือ /ia, ʌa, ua/

1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 5 หน่วยเสียง คือ

- / / ราบกลาง คือ เสียงวรรณยุกต์สามัญ
- / \ / ราบต่ำ คือ เสียงวรรณยุกต์เอก
- / ^ / เปลี่ยนตก คือ เสียงวรรณยุกต์โท
- / / / ราบสูง คือ เสียงวรรณยุกต์ตรี
- / v / เปลี่ยนขึ้น คือ เสียงวรรณยุกต์จตุร

2. ลักษณะพยางค์ของคำไทย มีลักษณะดังนี้

2.1 คำพยางค์เดี่ยว แบ่งเป็น

- 1) C(C)V⁰⁻⁴ เช่น /na:/ นา /na:/ หน้า
- 2) C(C)VN⁰⁻⁴ เช่น /pen/ เป็น /chin/ ขึ้น
- 3) C(C)VS^{1,3} เช่น /phit/ ผิด /rat/ รัค
- 4) C(C)VVN⁰⁻⁴ เช่น /pha:n/ ฟาน /la:m/ ลาม
- 5) C(C)VVS^{1,2} เช่น /chiat/ เฉียด /ruap/ รวบ

1 หน่วยเสียงสระ /ʌ/ หรือ /ɤ/ และ /ʌ:/ หรือ /ɤ:/

2.2 คำสองพยางค์ แบ่งเป็น

2.2.1 คำสองพยางค์แท้ มีลักษณะดังนี้

$$C(r)V \quad C(C)V(V)(C)^{0-4}$$

2.2.2 คำสองพยางค์เทียม เป็นลักษณะโครงสร้างของพยางค์เดียว

2 คำเรียงกัน

2.3 คำหลายพยางค์ แบ่งเป็น

2.3.1 คำมีพยางค์แน่นอน มีลักษณะเช่นเดียวกับคำพยางค์เดียว และ/หรือคำสองพยางค์ แบบใดแบบหนึ่งมารวมกันหรือเรียงต่อกัน เช่น ยุติธรรม ผลិតผล

2.3.2 คำบางพยางค์แน่นอนไม่ได้ ใดแต่ คำที่ออกเสียงได้มากกว่า 1 แบบ เช่น ศีลธรรม ทุนทรพัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ มีผู้วิจัยหลายคนด้วยกัน โดยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องหน่วยเสียง และแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ เรื่องที่นำมาศึกษามีดังนี้

C แทน หน่วยเสียงพยัญชนะ V แทน หน่วยเสียงสระเสียงสั้น vv แทน หน่วยเสียงสระเสียงยาว N แทน หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นนาสิกและพยัญชนะครึ่งสระ S แทน หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะกัก 0 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ 1 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก 2 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท 3 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี 4 แทน หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา

1. From Ancient to Modern Dialects ของ J. Marvin Brown (1965) บรรณาคัดศึกษาภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ 60 ถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยโบราณ (Ancient Thai) ผลของการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่า ในแต่ละถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง ควบคู่การพิจารณาจากลักษณะทางภาษา แล้วทำแผนผังแสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นขึ้น ได้แบ่งภาษาถิ่นออกเป็น 7 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. ภาษาชาน (Shan)
2. ภาษาไทยถิ่นเหนือ (Northern Thai)
3. ภาษาพวน (Phuan)
4. ภาษาไทยกลาง (Central Thai)
5. ภาษาผู้ไทย (Phu Thai)
6. ภาษาลาวหรือไทยอีสาน (Loa)
7. ภาษาถิ่นใต้ (Southern Thai)

สำหรับภาษาไทยถิ่นใต้ บรรณาคัดศึกษาเปรียบเทียบและแสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นย่อยในกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช
2. กลุ่มภาษาตากใบ

1. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 สาย คือ

1.1 สายไชยา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ

1.1.1 ภาษาชุมพร

1.1.2 ภาษาไชยา แบ่งออกเป็น 2 ภาษาถิ่นย่อย คือ

ก. ภาษาระนอง ไชยา (สุราษฎร์ธานี) หลังสวน และสวี (ชุมพร)

ข. ภาษาตะกั่วป่า (พังงา) และภูเก็ต

1.1.3 ภาษาเกาะสมุย (สุราษฎร์ธานี)

1.2 สายนครศรีธรรมราช แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

1.2.1 กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช แบ่งเป็น 3 ถิ่นย่อย คือ

ก. ภาษากระบี่

ข. ภาษานครศรีธรรมราช ภาษาทุ่งสง (นครศรีธรรมราช)
ภาษาตรัง และควนขนุน (พัทลุง)

ค. ภาษาหัวไทร (นครศรีธรรมราช)

1.2.2 กลุ่มภาษาสงขลา แบ่งเป็น 2 ถิ่นย่อย คือ

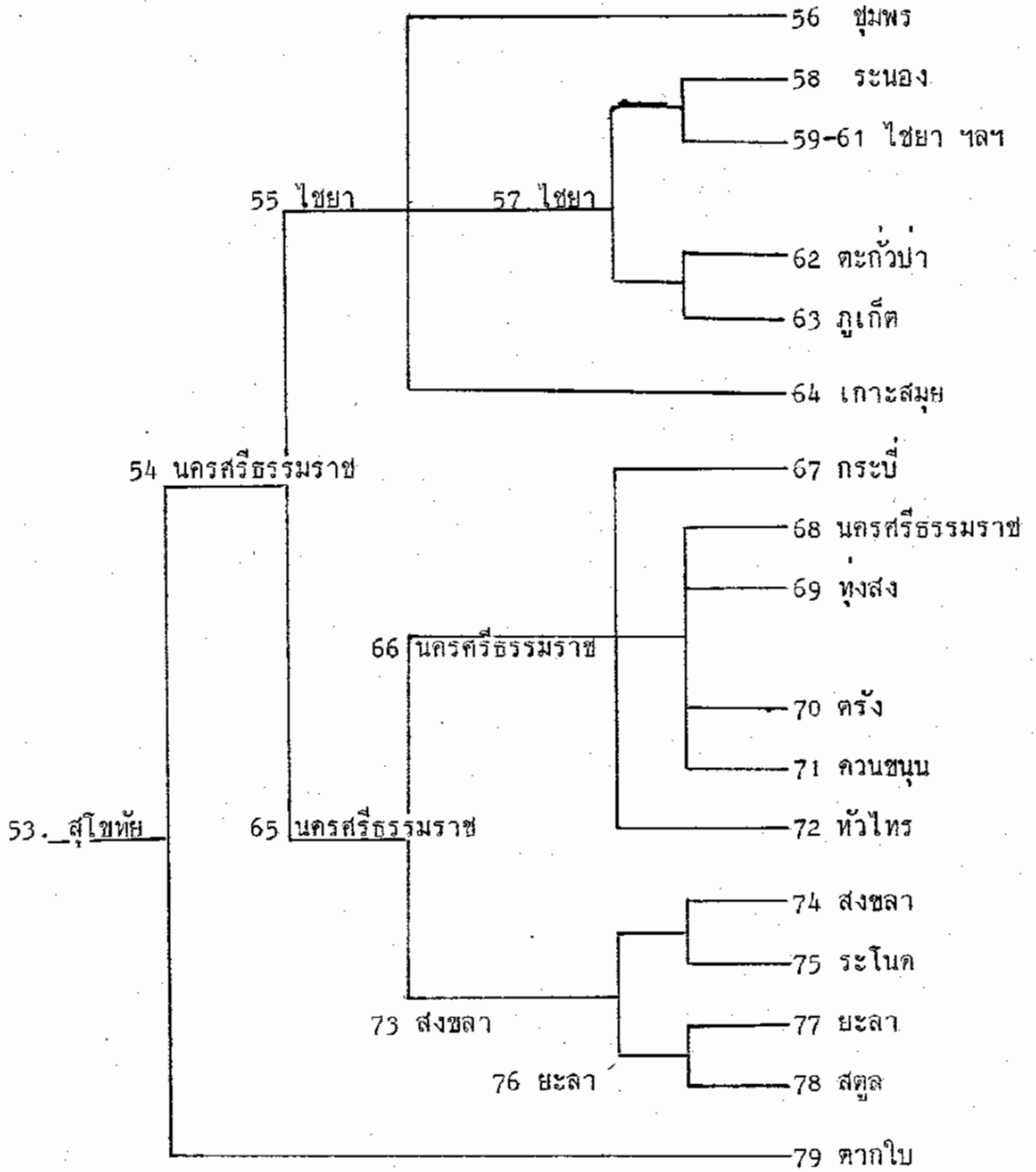
ก. ภาษาสงขลา (ใช้พูดกันในอำเภอเมือง)

ภาษาระโนค (สงขลา)

ข. ภาษายะลา ภาษาสตูล

2. กลุ่มภาษาตากใบ เป็นกลุ่มที่ใช้พูดกันอยู่ทางตอนล่างของจังหวัดปัตตานี
จังหวัดนราธิวาส และภาษาไทยในรัฐกลันตัน

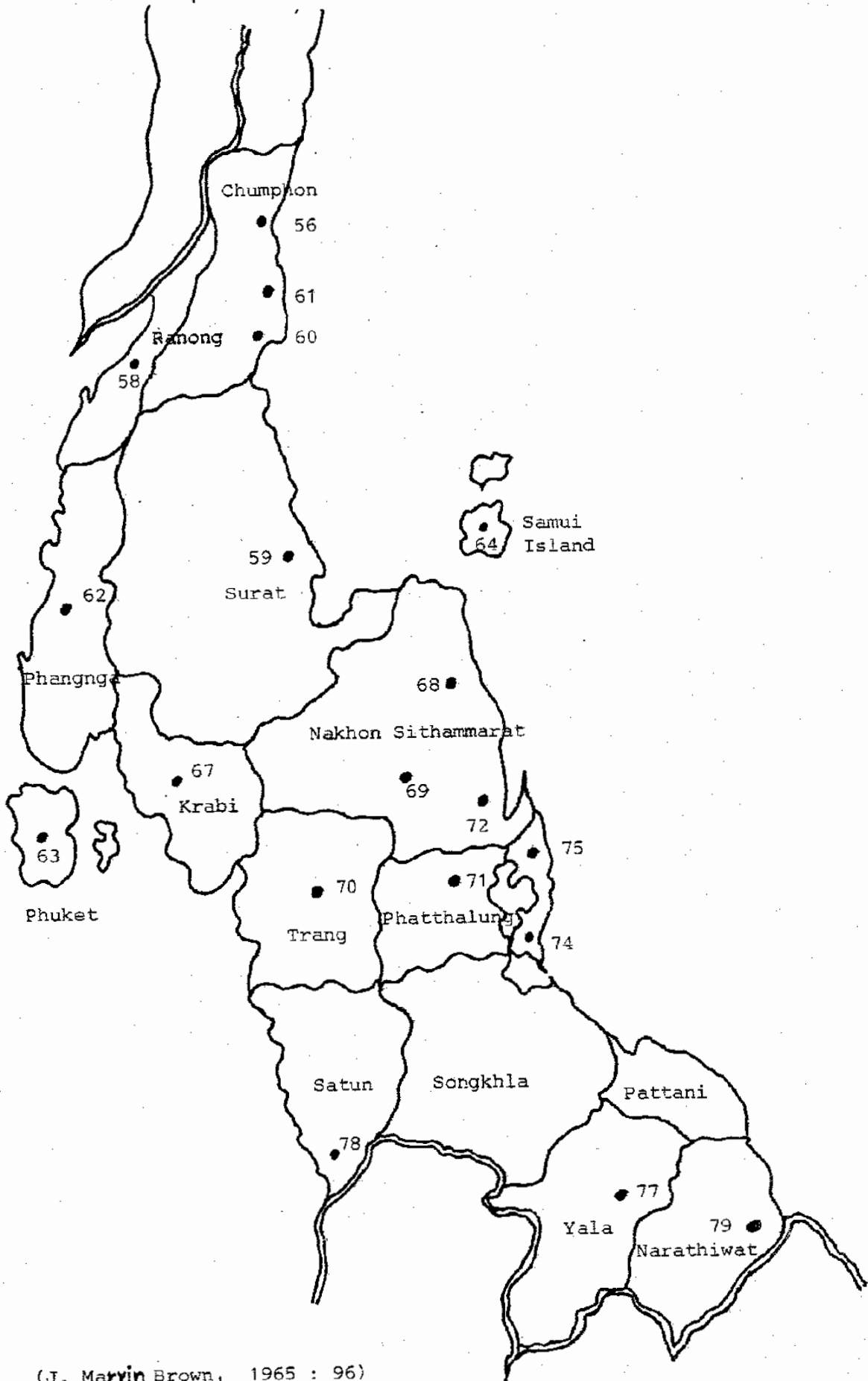
1300 1400 1500 1600 1700 1800 1900

(J. Marvin Brown, 1965 : 145)

แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้

แผนที่ 1 แสดงกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้

(J. Marvin Brown, 1965 : 96)

MALAYA

2. รายงานการวิจัย เรื่อง "หน่วยเสียงภาษาตากใบ" ของ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์ (2523) จากการศึกษารายงานการวิจัยภาษาถิ่น ภาษาไทยกลุ่มตากใบ เกี่ยวกับเรื่อง หน่วยเสียง พอสรุปได้ดังนี้

1. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 6 หน่วยเสียง คือ

1.1	เสียงต่ำ ระดับขึ้น	└
1.2	เสียงสูง ระดับ	└
1.3	เสียงต่ำ ระดับ	└
1.4	เสียงกลาง ขึ้น	└
1.5	เสียงต่ำ ระดับตก	└
1.6	เสียงกลาง ระดับขึ้นตก	└

2. หน่วยเสียงพยัญชนะ แบ่งเป็น

- 2.1 พยัญชนะต้นเดี่ยว มี 23 หน่วยเสียง คือ /p, t, c, k, ʔ, ph, th, ch, kh, b, d, f, s, h, m, n, ɲ, ɳ, w, j, r, l/
- 2.2 พยัญชนะตัวสะกดหรือท้ายพยางค์ มี 7 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, m, n, ɳ, ʔ /
- 2.3 พยัญชนะควบกล้ำ มี 17 หน่วยเสียง คือ /kr, kl, kw, khr, kh1, khw, sr, tr, thr, br, bl, pr, pl, phr, ph1, mr, ml/

3. หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็น

- 3.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้น มี 9 หน่วยเสียง คือ /i, e, ɛ, ɛ̃, ə, a, u, o, ɔ /
- 3.2 หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงยาว มี 9 หน่วยเสียง คือ /i:, e:, ɛ:, ɛ̃:, ə:, a:, u:, o:, ɔ:/
- 3.3 หน่วยเสียงสระประสม 2 ส่วน มี 14 หน่วยเสียง คือ /ia, iu, eu, ɛu, ai, a:i, au, a:u, əi, oi, ua, ui, ɛa, ɔi/

3.4 หน่วยเสียงสระประสม 3 ส่วน มี 3 หน่วยเสียง คือ /iau, iai, uai/

นอกจากนี้รายงานวิจัยยังกล่าวถึงการกลายเสียงภาษาคาไก สรุปลike ดังนี้

การกลายเสียงภาษาคาไก

1. การตัดเสียง ตัดเสียงพยางค์และเปลี่ยนแปลงเสียงเล็กน้อย เช่น

กำไล เป็น กะไม [ka³ mai¹]

ตัวเมีย เป็น ตะเมีย [ta³ mi:a⁴]

ทิศตะวันออก เป็น ตะออก [ta:³ ʔɔ:k²]

2. การเปลี่ยนแปลงเสียงพยางค์หน้า เช่น

จุก เป็น ตะจุก [ta³ mu:k²]

สะตอ เป็น กะไต [ka³ tai⁴]

จวก เป็น จุก [cu³ wak³]

3. การเพิ่มเสียงพยางค์หน้า เช่น

โนน เป็น สโนน [sa³ no:n⁵]

ยาม (เวลา) เป็น พยาม [pha⁵ ya:m⁴]

แบก เป็น กะแบก [ka³ bɛ:k²]

3. วิทยานิพนธ์เรื่อง ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบัน รัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ของ ฉันทดี ทองช่วย (2526) การศึกษาภาษาถิ่นทั้งสามเริ่มด้วย ระบบเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะสระ ลักษณะโครงสร้างของพยางค์ และคำ สำหรับเรื่องของคำนั้น ผู้วิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

โครงสร้างคำ

1. คำพยางค์เดียวในภาษากรุงเทพฯ จะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทย กลันตัน เช่น เบ็ง (กท)¹ ตีเบ็ง (กต)² เบ็ง (ทร)³ เบ็ง (ปล)⁴

2. คำสองพยางค์ที่พยางค์แรกออกเสียง "อะ" ในภาษากรุงเทพฯ จะเป็น

1 ภาษากรุงเทพฯ

2 ภาษาไทยกลันตัน

3 ภาษาไทยไทรบุรี

4 ภาษาไทยปะลิส

คำพยางค์เดี่ยวในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส ส่วนภาษาไทยกลันตันจะเป็นคำสองพยางค์ เช่น
กระโคค (กท) ตีโลค (กต) โคค (ทร) โคค (ปล)

3. คำสองพยางค์ในภาษากรุงเพา ที่เป็นคำประสมหรือคำซ้อน จะมีโครงสร้างเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน แต่จะเป็นคำพยางค์เดี่ยวในภาษาไทยไทบุรีและปะลิส เช่น ตัวผู้ (กท) ตีไผ่ (กต) ไผ่ (ทร) ไผ่ (ปล)

4. คำสองพยางค์ในภาษากรุงเพา ที่เป็นคำซ้อน จะมีโครงสร้างเป็นคำพยางค์เดี่ยวทั้งในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรี และปะลิส เช่น กี้คขวาง (กท) ขขวาง (กต) กี้ค (ทร) กี้ค (ปล)

5. คำที่มีโครงสร้างเป็นคำพยางค์เดี่ยวในภาษากรุงเพา จะเป็นคำสองพยางค์ในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรี และปะลิส เช่น ควง (กท) แอควง (กต) อี้ควง (ทร) อี้ควง (ปล)

การสร้างคำ

1. การซ้ำคำ ซ้ำคำลักษณะนาม เช่น

กท.	เล็ก ๆ	
กต.	ʔiaʔ ⁴ ʔiaʔ ⁴	เอี้ยะ ๆ
ทร.	ʔiat ⁴ ʔiat ⁴	เอี้ยค ๆ
ปล.	ʔiat ⁴ ʔiat ⁴	เอี้ยค ๆ

2. การซ้อนคำ มีการใช้คำเฉพาะถิ่นที่ต่างไปจากภาษากรุงเพา เช่น

กท.	รอกอຍ	
กต.	khla:w ⁶ tha: ⁶	คลาวทา
ทร.	khra:w ⁴ tha: ²	คราวธา
ปล.	khra:w ⁶ tha ²	คราวธา

3. การประสมคำ มีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากคำประสมที่มีใช้อยู่ในภาษากรุงเพา ลักษณะที่ต่างไปที่น่าสนใจ มีดังนี้

3.1 คำประสมที่เรียงลำดับสลับกับภาษากรุงเพา เช่น ขาวตั้ง-คั้งขาว

3.2 คำประสมที่ใช้คำวางคำนำหน้า เพื่อเน้นความหมายเฉพาะถิ่น

เช่น อ่าวขาว ลูกรม

การเรียงลำดับคำ

การเรียงลำดับคำ ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ มีบางส่วนที่ต่างกันคือ การเรียงลำดับคำสั้ที่ระหว่างกริยากรรมกับคำกริยาวิเศษณ์ การเรียงลำดับคำสั้ที่ระหว่างกริยากรรมกับคำว่า "ไม่" และการเรียงลำดับคำสั้ที่ของคำจำนวนนับบางจำนวน เมื่อปรากฏในประโยค

ความหมายของคำ

ความหมายของคำที่มีลักษณะที่น่าสนใจ ดังนี้

1. คำในภาษาถิ่นที่วิจัยใช้ความหมายต่างกันกับภาษากรุงเทพฯ เช่น กอง หมายถึง มาก
2. คำพยางค์เดียว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำซ้อนที่มีสองพยางค์ในภาษากรุงเทพฯ แต่ใช้เป็นคำพยางค์เดียวในภาษาถิ่นที่วิจัย เช่น การงาน-การ, งาน
3. คำคนละคำกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ความหมายเดียวกัน เช่น ตา-พ่อแก่
4. คำที่ใช้เฉพาะถิ่น เช่น [loŋ¹] เป็นชื่อหน่วยวัดมาตราพื้นที่

อิทธิพลภาษามลายูต่อภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันในรัฐกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส
จากผลของการวิจัย มีดังนี้

1. อิทธิพลทางด้านเสียง
 2. อิทธิพลทางด้านพยางค์เติมหน้าคำ
 3. อิทธิพลทางด้านการยืมคำ
 4. อิทธิพลทางด้านการเรียงลำดับคำ
4. วิชานิพนธ์ เรื่อง การจำแนกภาษาโดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ : ภาษาไทกลุ่มตากใบ ของ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์ (2528) ผลของการศึกษาวิชานิพนธ์ฉบับนี้ปรากฏว่า เจ้าของผลงานการวิจัยได้ศึกษาคำศัพท์ภาษาไทกลุ่มตากใบ จำนวน 2,000 คำ นำมาพิจารณาและคัดเลือกตามเกณฑ์กำหนด ได้คำศัพท์ทั้งสิ้นจำนวน 300 หน่วยหรือรศ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. คำศัพท์เฉพาะถิ่นภาษาไทกลุ่มตากใบ คือ ศัพท์ที่ไม่เหมือนหรือไม่เป็นรูปแปรของกันและกันกับภาษาไทยใต้ทั่วไปและภาษามลายูปัตตานี เช่น งอย [pɔːʔ²] (ศัพท์เฉพาะถิ่น)
2. คำศัพท์ที่ใช้ร่วมกับภาษามลายูปัตตานี ได้แก่ ศัพท์ที่เหมือนกันหรือเป็นรูปแปรของกันและกันกับภาษามลายูปัตตานี เช่น สี [pi chiː⁵] (ศัพท์ร่วม) [biː suː] (ศัพท์มลายูปัตตานี)
3. คำศัพท์ที่ใช้ร่วมกับภาษาไทยใต้ทั่วไป คือ ศัพท์รวมกำเนิด (Cognates) กับภาษาไทยใต้ทั่วไป แต่มีลักษณะปรากฏต่างกัน เช่น
กรวย [truəy³] (ภาษาไทยใต้ทั่วไป)
[kɛ̃ truəy¹] (ภาษาไทกลุ่มตากใบ)

ลักษณะการกระจายของศัพท์ชนิดต่าง ๆ ของภาษาไทกลุ่มตากใบ

มีลักษณะการกระจาย ดังนี้

1. คำศัพท์เฉพาะถิ่นมีการใช้อย่างหนาแน่นในคอนกลางของกลุ่ม และใช้อย่างเบาบางในตอนบนของกลุ่ม
2. คำศัพท์ที่ใช้ร่วมกับภาษามลายูปัตตานี มีการใช้อย่างหนาแน่นในพื้นที่คอนกลาง และใช้อย่างเบาบางในพื้นที่ตอนบน
3. คำศัพท์รวมกำเนิดกับภาษาไทยใต้ทั่วไป มีการใช้อย่างหนาแน่นในพื้นที่ตอนบน และใช้อย่างเบาบางในพื้นที่คอนกลาง

แนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทกลุ่มตากใบกับภาษาไทยใต้ทั่วไป

แนวแบ่งเขตของทั้งสองกลุ่มนี้อยู่ระหว่างอำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งติดต่อกับอำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ ถึงอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

พื้นที่ของภาษาไทกลุ่มตากใบ

บริเวณพื้นที่ของภาษาไทกลุ่มตากใบ ครอบคลุมไปด้วย อำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ ถึงอำเภอทุ่งยางแดง อำเภอสาหรุรี ถึงอำเภอกะพ้อ ถึงอำเภอไม้แก่น

จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส ไทแก อำเภอบาเจาะ อำเภอเรือเสาะ กิ่งอำเภอศรีสาคร
อำเภอช้างอ อำเภอมือง อำเภอระแงะ กิ่งอำเภอจะแนะ อำเภอสุโงงปาดิ อำเภอสุโงงโลก
อำเภอแว้ง กิ่งอำเภอสุคีริน อำเภอตากใบ และพื้นที่ภาษาไทยในรัฐกลันตัน มาเลเซีย

5. วิทยานิพนธ์ เรื่อง A Tone Comparison of Tai Dialects : Tak Bai Group ของชัยเลิศ ธิประเสริฐ (Chailert, 1985) ได้ศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยกลุ่มตากใบในปัจจุบัน และสืบทราบไปถึงวรรณยุกต์ดั้งเดิมของภาษากลุ่มนี้ โดยใช้จุดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 54 จุด ในอำเภอต่าง ๆ ทางตอนกลางของจังหวัดปัตตานี นราธิวาส และรัฐกลันตัน ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย ผลของการศึกษาทำให้ทราบว่า วรรณยุกต์ของภาษาไทยกลุ่มตากใบมี 6 ระดับด้วยกัน แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

กลุ่มที่ 1 วรรณยุกต์มีลักษณะเป็นแบบ Two-way split กลุ่มย่อยกลุ่มนี้เป็นการรวมเอากลุ่มที่มีวรรณยุกต์แบบเดียวกันไว้ด้วยกัน แบ่งเป็น 9 แบบ คือ

A	B	C	DL	DS
1	3	5	3	5
2	4	6	4	6

แบบ A

A	B	C	DL	DS
1	3	5	3	2
2	4	6	4	6

แบบ B

JOHN F. KENNEDY LIBRARY
 PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY
 PATTANI, THAILAND

A B C DL DS

1	3	5	3	4
2	4	6	4	6

UUU C

A B C DL DS

1	3	5	3	6
2	4	6	4	5

UUU D

A B C DL DS

1	3	5	3	
2	4	6	4	6

UUU E

A B C DL DS

1	3	5	3	4
2	4	6	4	3

UUU F

ACC. No.	079042
DATE RECEIVED	19 02 2535
CALL No.	0350

A	B	C	DL	DS
1	3	5	3	6
2	4	6	4	2

ԱՅՍ Գ

A	B	C	DL	DS
1	3	5	3	5
2	4	6	4	3

ԱՅՍ Ի

A	B	C	DL	DS
1	3	5	3	4
2	4	6	4	5

ԱՅՍ Դ

กลุ่มที่ 2 วรรณยุกต์มีลักษณะเป็นแบบ Three-way Split กลุ่มย่อย
กลุ่มนี้เป็นการรวมเอาวรรณยุกต์ภาษาถิ่นที่ เทียบกับภาษาถิ่นมาอยุธยาเข้าด้วยกัน ซึ่งมีลักษณะดังนี้

A	B	C	DL	DS
1				
2		5	3	5
3	4	6	4	

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยถิ่นอื่น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยถิ่นอื่น ใค้มีผู้
ศึกษาเอาไว้เป็นจำนวนมาก ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำมาเฉพาะงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
เนื้อหาวิจัย มาทำการศึกษาเพื่อให้ประกอบการพิจารณาแนวทางในการวิจัย และสร้าง
หน่วยอรรถที่จะใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ซึ่งประกอบไปด้วยวิทยานิพนธ์เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. วิทยานิพนธ์เรื่อง ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ และภาษา
สงขลา ของ วิจิตร ฉันทะวิบูลย์ (2499) จากการศึกษาเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

1. เสียงวรรณยุกต์มี 7 เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงสามัญเพี้ยน เสียง
เอก เสียงเอกเพี้ยน เสียงตรี เสียงตรีเพี้ยน และเสียงจัตวา

2. เสียงสระ เสียงสระที่ใช้อยู่ในภาษาไทยถิ่นสงขลา มีที่ใช้เหมือนกันและต่างกับกับเสียงสระในภาษาถิ่นกรุงเทพฯ ที่แตกต่างกัน ส่วนมากจะแตกต่างกันในระหว่างสระที่เกิดขึ้นจากฐานที่ใกล้เคียงกัน สระที่แตกต่างกันมีดังนี้

2.1 สระเดี่ยว

- ก. แตกต่างกันระหว่างสระเอกกับชุดของสระแอ เอ และ อี
เช่น ควัก-แควัก
- ข. แตกต่างกันระหว่างสระเอกกับชุดของสระหลัง อู โอ และ
ออ เช่น กลับ-ลือบ
- ค. แตกต่างกันระหว่างสระกลาง อือ กับ เออ เช่น ชือ-เจอ
- ง. แตกต่างกันระหว่างสระหน้ากับสระหลัง อา อี กับ อือ
เช่น ยีม-อีม

จ. การยืตและการทอนสระในคู่ของมัน สระเสียงสั้นในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ อาจจะเป็นเสียงยาวในภาษาถิ่นสงขลา หรือสระเสียงยาวในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ อาจเป็นเสียงสั้นในภาษาถิ่นสงขลา เช่น ชิง-ชิง ช่าง-ฉ่าง

2.2 สระประสม สระประสมในภาษาไทยถิ่นสงขลา กับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ มีความแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

2.2.1 สระประสมในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ เป็นสระเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นสงขลา เช่น เหยี่ยว-ยิว

2.2.2 สระประสมในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ เป็นสระประสมในภาษาไทยถิ่นสงขลา แต่เป็นสระประสมคนละเสียง เช่น เปลี่ยน-เปล็อน

3. เสียงพยัญชนะ เสียงพยัญชนะที่แตกต่างกันคือ เสียงพยัญชนะที่เป็นอักษรเดี่ยว เสียงพยัญชนะที่เป็นอักษรควบกล้ำ และเสียงพยัญชนะที่เป็นตัวสะกด

4. ความหมายของคำ ความหมายของคำที่ใช้ต่างกันคือ คำคำเดียวกันในภาษาไทยถิ่นสงขลา ใช้ในความหมายที่กว้างกว่าภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ คำคำเดียวกับ

ภาษาไทยถิ่นสงขลา แต่ใช้ในความหมายต่างกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ และคำคนละคำที่ใช้ความหมายเดียวกัน

5. วิธีกำหนดคำขึ้นใช้ในภาษาไทยถิ่นสงขลา มี 4 แบบ คือ คำซ้ำ คำซ้อน คำผสม และคำกลับหน้ากลับหลัง

2. วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นครศรีธรรมราช และสงขลา ของ ประภาพรรณ เสน่ห์ต้นตึกุล (2528) ผลของการศึกษาเนื้อหาเป็นการศึกษาเรื่องคำและความหมายของภาษาถิ่นทั้งสามจากจำนวนหน่วยอรรถทั้งหมด 2,500 หน่วยอรรถ แบ่งเป็นหมวดได้ 16 หมวด คือ

1. คำเรียกส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย คน สัตว์ และพืช
2. เครื่องญาติ และสรพนาม
3. คำเรียกเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ
4. คำเรียกเครื่องมือ เครื่องใช้ทั่วไปและเฉพาะถิ่น
5. พืชและสัตว์ในท้องถิ่น
6. สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ
7. คำใช้เรียกเวลา วัน และปี
8. คำจำนวนนับ
9. คำเรียกชื่ออาหารและเครื่องดื่ม
10. ชื่อโรคและอาการผิดปกติในร่างกาย
11. คำกริยา
12. คำขยาย
13. คำบุพบท
14. คำลักษณนาม
15. คำที่ใช้เกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา และพิธีกรรมต่าง ๆ
16. เบ็ดเตล็ด

จากจำนวนหน่วยอรรถ 2,500 หน่วยอรรถของแต่ละท้องถิ่น ได้นำศัพท์และความหมายมาเปรียบเทียบ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของการใช้ศัพท์ ผลของการเปรียบเทียบทำให้ทราบได้ว่าภาษาถิ่นย่อยทั้งสาม มีการใช้ศัพท์ที่เหมือนกันและต่างกัน แต่ละลักษณะมีดังนี้

ศัพท์ภาษาถิ่นย่อยทั้งสามใช้เหมือนกัน แบ่งเป็น

1. ศัพท์ที่ใช้เฉพาะถิ่นใดโดยเฉพาะ เช่น รากแก้ว-รากใจ
2. ศัพท์ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับศัพท์ไทยถิ่นกลาง เช่น ไบ-ไบ, ชา-ชา
3. ศัพท์ที่แทนด้วยศัพท์หน่วยอรรถเดียวกัน ศัพท์หนึ่งเป็นศัพท์ไทยถิ่นกลาง ส่วนอีกศัพท์หนึ่งเป็นศัพท์ไทยถิ่นใต้ เช่น แคร-แคร, ราน

ศัพท์ภาษาถิ่นย่อยทั้งสามใช้ต่างกัน สาเหตุที่มีการใช้ศัพท์ต่างกัน เนื่องมาจากสภาพภูมิศาสตร์ต่างกัน วัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นอยู่ เหตุทางประวัติศาสตร์ การสร้างคำ และตัวแปรทางสังคม เช่น ปลาตาเดียว สฎ : ปลาลิ้นหมา นศ : ปลาพริก สช : ปลาใบไม้

การสร้างคำ มีวิธีการสร้างคำ ดังนี้

1. คำประสม มักทำเพื่อจำแนกความแตกต่างของสิ่งที่ต่างกันในเรื่องของขนาด รูปร่าง หรือวัตถุประสงค์ของการใช้สอย เช่น สร้อยคอ สช¹ สายคอ นศ² สายคอ สฎ³ สร้อยคอ

2. การซ้อนคำ การซ้อนคำโดยใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน มาซ้อนกันขึ้นเป็นคำใหม่ เพื่อเน้นความหมาย เช่น ไชลุย (สฎ.)

3. การซ้ำคำ การซ้ำคำทำโดยการใช้คำซ้ำ 2 พยางค์ เพื่อเน้นความหมายของคำ เช่น ออนบวักเปี้ยก ตุงตุง (สฎ.) ตุงตุง (นศ.) บวักเปี้ยก (สช.)

3. วิชยานิพนธ์เรื่อง คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง ของ พนิดา เย็นสมุทร (252) ผลของการศึกษาวิชยานิพนธ์เรื่องนี้ พอสรุปได้ดังนี้

- 1 สช. ภาษาสงขลา
- 2 นศ. ภาษานครศรีธรรมราช
- 3 สฎ. ภาษาสุราษฎร์ธานี

ลักษณะคำในภาษาลาวโซ่ง

1. คำพยางค์เดียว

$C_1(C_2)VV^T$	เช่น	pi: ¹	"ปี"
$C_1(C_2)VN^T$	เช่น	khan ¹	"ขัน"
$C_1(C_2)VS^T$	เช่น	khut ³	"ชุด"
$C_1(C_2)VVN^T$	เช่น	khian ¹	"เขียง"
$C_1(C_2)VVS^T$	เช่น	kwa:t ³	"กวาด"

2. คำสองพยางค์

2.1 คำประสม เป็นลักษณะการสร้างคำที่นำคำ 2 คำหรือมากกว่ามารวมกัน ทำให้ได้คำที่มีความหมายใหม่ในภาษา และคำสร้างใหม่ซึ่งเป็นคำประสมนี้ ความหมายสำคัญของคำจะอยู่ที่พยางค์หน้า ส่วนคำหลังเป็นคำขยาย เช่น [pha:⁵ hom¹] ผาหม

2.2 คำซ้ำ การซ้ำคำในภาษาลาวโซ่งมีลักษณะที่ต่างกันออกไปดังนี้

2.2.1 ซ้ำแล้วความหมายเป็นพหูพจน์ เช่น [la:n¹ la:n¹]

"หลาน ๆ "

2.2.2 คำซ้ำที่แสดงความไม่แน่ใจในความรู้สึก เช่น

[pi:² pi:²] "อ้วน ๆ "

2.2.3 คำซ้ำที่เน้นความหมาย เช่น [hɔ:m⁵ hɔ:m¹]

"หอมมาก"

2.3 คำซ้อน หมายถึงการนำคำเดี่ยว ๆ 2 คำ ที่มีความหมายหรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกันมาเข้าคู่กัน ทำให้มีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางครั้งความหมายอาจจะไม่แปลกไปจากความหมายเดิมมากนักก็ตาม แต่การใช้คำอาจจะต่างไปจากเดิม เช่น (pi:⁴ no:⁵) "พี่น้อง"

3. การเรียงคำ การเรียงคำในภาษาลาวโซ่งมีลักษณะการเรียงคำต่าง ๆ คือ การเรียงคำขยาย การเรียงคำแสดงคำถาม การเรียงคำปฏิเสธ การเรียงคำจำนวนนับ การเรียงคำแสดงความเป็นเจ้าของ และการเรียงคำอนุประโยคที่ใช้เป็นส่วนขยาย

4. ความหมาย เป็นการเปรียบเทียบความหมายของคำในภาษาลาวโซ่งกับภาษาไทยมาตรฐาน ผลของการเปรียบเทียบมีลักษณะดังนี้

- 4.1 คำเดียวกันมีความหมายตรงกัน
- 4.2 คำเดียวกันความหมายต่างกัน
- 4.3 คำต่างกันความหมายเดียวกัน
- 4.4 คำที่ใช้เฉพาะในภาษาลาวโซ่ง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลายูถิ่น ได้มีผู้ศึกษาเอาไว้บ้างแล้วทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงได้นำผลของการศึกษาค้นคว้าภาษามลายูถิ่นไปใช้ประกอบการพิจารณาอิทธิพลของภาษามลายูถิ่นที่มีอยู่ในภาษาไทยถิ่นใต้คำบัพนิเพน ทั้งทางด้านเสียงและการใช้คำ เอกสารและงานวิจัยภาษามลายูถิ่นมีดังนี้

1. เอกสารเรื่อง ภาษามลายูถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย ของ รัตติยา ส่าและ (2529) ผลของการศึกษาทำให้ทราบว่า ภาษามลายูท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบไปด้วยกลุ่มภาษามลายูท้องถิ่น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ภาษามลายูท้องถิ่นสตูล ใช้พูดกันอยู่ในจังหวัดสตูล กับภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี ได้แก่ ภาษามลายูถิ่นที่ใช้พูดกันอยู่ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ส่วนของเนื้อหาที่สำคัญเป็นการศึกษาที่เน้นหนักไปทางภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 กล่าวถึงธรรมชาติของภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีโดยทั่วไป
 - ตอนที่ 2 การศึกษาการใช้คำจากบทสนทนา
 - ตอนที่ 3 เรื่องที่นำรู้

เนื้อหาของภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีทั้งสามตอนที่ผ่านมา มีส่วนสำคัญพอสรุป
ได้ดังนี้

หน่วยเสียงภาษามลายูปัตตานี

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ แบ่งเป็น

1.1 หน่วยเสียงเกิน หมายถึง หน่วยเสียงที่ปรากฏในคำภาษามลายู
ท้องถิ่นปัตตานีแท้ ๆ มี 24 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, b, d, g, ʔ, h, s, c, j,

l, m, n, ŋ, y, ŋ, w, ʃ, mb, nd, nɟ, ɲg, z/

1.2 หน่วยเสียงรอง หมายถึง หน่วยเสียงภาษาถิ่นอื่น ๆ ในภาษา
มาตรฐานเดียวกัน (ภาษามลายู) หรือเป็นภาษาของชาติอื่น หรือเป็นภาษาของชาติอื่น
ที่เข้าสู่ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีในระยะหลังมี 5 หน่วยเสียง คือ /r, f, ʒ, ʃ, x/

1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหรือตัวสะกดมี 3 หน่วยเสียง คือ
/ʔ, h, n/

2. หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็น

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว

2.1.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวธรรมดา มี 8 หน่วยเสียง คือ
/i, e, ɛ, ɛ̃, a, u, o, ɔ/

2.1.2 หน่วยเสียงสระเดี่ยวนาสิก มี 4 หน่วยเสียง คือ
/ɛ̃, ɛ̃̃, ũ, ɔ̃/

2.2 หน่วยเสียงสระประสม หน่วยเสียงภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี
ไม่มีหน่วยเสียงสระประสมอย่างชัดเจน แต่เป็นเพียงการวางสระสองหน่วยเสียงมาวาง
ประชิดกัน ถ้าออกเสียงเร็วกลายเป็นเสียงสระประสม ออกเสียงช้ากลายเป็นเสียงสองพยางค์
ได้เหมือนกัน เช่น (ma-ʔiŋ) (มา-อิง) แปลว่า เลน

คุณสมบัติเฉพาะภาษามลายูของถิ่นปัตตานี

คุณสมบัติเฉพาะ แบ่งเป็น

1. การเน้นหนัก-เบาและการยืดยาว การเน้นหนักเบาภาษามลายูของถิ่นปัตตานีไม่มีความหมายมากนัก แม้จะมีการเน้นหนักเบา ความหมายของคำยังคงเดิม เช่น [bʊŋwá] (บุงอ) ยังแปลว่า ดอกไม้ สำหรับการยืดยาวคำ เป็นลักษณะพิเศษของภาษาถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อความหมาย เช่น [jǰalɛ] (จจาลแล) แปลว่า เดิน

2. ระดับเสียง เป็นจังหวะการขึ้น-ลงของเสียงที่ปรากฏอยู่ในประโยค จังหวะขึ้นลงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับจำนวนพยางค์ในประโยค เช่น tu kuciŋ ʔiɛ

2. วิทยานิพนธ์เรื่อง ภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้ ของ ฟุงเฟื่อง เจริญตราชู (2509) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษามลายูในสี่จังหวัดภาคใต้ เป็นภาษามลายูถิ่นที่ใช้พูดกันในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นภาษาอยู่ในกลุ่มตระกูลมลาโยโพลินีเซียน มี 2 สาขา คือ สาขาตะวันตก และสาขาตะวันออก นอกจากนี้ความสำคัญของการศึกษาวิทยานิพนธ์ มุ่งศึกษาวิเคราะห์ระบบเสียง (Phonology) ตามแนวภาษาศาสตร์ พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ มี 18 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, b, d, g, c, j, s, h, m, n, ŋ, l, r, y, w/

2. หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายหรือตัวสะกด มี 6 หน่วยเสียง คือ /m, n, ŋ, l, r/

3. หน่วยเสียงสระ

3.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว แบ่งเป็น

3.1.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวลงเสียงหนัก (Stressed Single Vowels) มี 7 หน่วยเสียง คือ /i, e, ɛ, a, u, o, ɔ/

3.1.2 หน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงเบา มี 1 หน่วยเสียง คือ /e/

3.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 4 หน่วยเสียง คือ /ai, au, ia, ua/

หน่วยเสียงสระเดี่ยว หรือสระเสียงยาว ที่ลงเสียงหนักทั้ง 7 หน่วยเสียง จะกลายเป็นเสียงสั้นเมื่อมีตัวสะกด หรือเมื่อมีเสียงตัวสะกดเดิมที่ใช้ในภาษามลายู มาเลเซีย หายไป และบางทีมีเสียงครึ่งสั้นครึ่งยาว ไม่นับเท่าเสียงสระในภาษาไทย ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างออกไปของสระเสียงยาว

สมมติฐาน

1. ลักษณะโครงสร้างของคำและการสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน
2. คำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนประกอบด้วยคำที่ใช้เฉพาะถิ่นตำบลพิเทน คำที่ใช้ร่วมกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และภาษาไทยมาตรฐาน
3. คำบางคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนที่ใช้ร่วมกับภาษาไทยมาตรฐาน จะมีความหมายต่างไปจากคำในภาษาไทยมาตรฐาน
4. คำบางคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนที่ใช้ความหมายเดียวกันกับภาษาไทยมาตรฐาน อาจจะใช้คำต่างไปจากคำในภาษาไทยมาตรฐาน
5. คำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของคำและการสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน
2. เพื่อศึกษาคำและความหมายในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ที่มีลักษณะรวมและแตกต่างไปจากภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และภาษาไทยมาตรฐาน
3. เพื่อเป็นการศึกษาอิทธิพลภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี ในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ที่มีใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน ไว้ให้ผู้นสนใจได้ศึกษาหาความรู้ต่อไป

ความสำคัญและประโยชน์

1. ทำให้รู้ลักษณะโครงสร้างของคำ การสร้างคำ และการใช้คำในภาษาไทย
ถิ่นใต้ตำบลพิเทน
2. ทำให้เข้าใจความหมายของคำ ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน
3. ทำให้รู้ถึงความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน กับภาษาไทย
ถิ่นใต้ทั่วไป และภาษาไทยมาตรฐาน
4. เป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน
5. เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการศึกษาภาษาไทยถิ่นต่อไป
6. ผลของวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจการศึกษาเรื่องศัพท์หลักซึ่ง
และกว้างขวางยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะโครงสร้างของคำและการสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน
2. ศึกษาเปรียบเทียบคำและความหมายภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนกับภาษาไทย
ถิ่นใต้ทั่วไป และภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนกับภาษาไทยมาตรฐาน
3. จะศึกษาเฉพาะภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนที่ปรากฏอยู่ในตำบลพิเทน
กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ที่ได้จากผู้บอกภาษาเท่านั้น
4. การศึกษาจะไม่ครอบคลุมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้ตำบล
พิเทน เช่น ระบบเสียง ระบบหน่วยคำ แต่จะอ้างถึงหรือกล่าวถึงในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
หรือหัวข้อแต่ละหัวข้อที่วิจัย
5. ศึกษาอิทธิพลของภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี เฉพาะที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทย
ถิ่นใต้ตำบลพิเทน

ขอตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะภาษาพูดเท่านั้น
2. ผู้บอกภาษาที่ใช้ถ่ายทอดเสียงภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนให้กับผู้วิจัย ถือว่าเป็นตัวแทนของชาวตำบลพิเทน กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี
3. งานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะเรื่องคำและความหมาย สำหรับเรื่องอื่น ๆ จะกล่าวเฉพาะลักษณะที่แสดงความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน และอิทธิพลภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีที่สำคัญบางประการเท่าที่ปรากฏในข้อมูลตามที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา
4. การศึกษาคำและความหมายภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน จะพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากรายการคำ สำหรับสำรวจสอบถามคำและความหมาย จำนวน 2,690 คำ
5. ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นภาษาไทยถิ่นที่เก็บข้อมูลในช่วงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2533
6. ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน เป็นภาษาไทยที่ใช้พูดกันอยู่ในตำบลพิเทน เรียกกันว่า "ภาษาพิเทน" (วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, 2528 : 214) ไม่ใช่ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ที่ได้รับมาจากสถานศึกษา
7. ผู้บอกภาษาต้องมีอายุ 50 ปีขึ้นไป และสามารถพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนได้ เพราะผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อยกว่านี้ ไม่สามารถพูดภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนได้ (เรื่องเดิม : 214)

นิยามศัพท์

ภาษาไทยถิ่น คือ ภาษาย่อยของภาษาที่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ผู้พูดภาษานั้นอาศัยอยู่

ภาษาไทยมาตรฐาน คือ ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ที่ได้รับการยอมรับให้เป็นภาษากลางของประเทศ

ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คือ ภาษาย่อยที่ใช้พูดกันอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศ
ยกเว้นภาษาไทยกลุ่มตากใบ

ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน คือ ภาษาไทยที่ใช้พูดกันอยู่ในตำบลพิเทน แต่ไม่ใช่
ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ

พยางค์ คือ กลุ่มของหน่วยเสียงที่เรียงกันอย่างมีระเบียบ

คำ คือ หน่วยที่มีความหมายในภาษา

หน่วยอรรถ คือ หน่วยของความหมายแต่ละหน่วยอรรถ อาจแทนด้วยศัพท์จำนวน
1 ศัพท์ หรือมากกว่าก็ได้

ภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี หมายถึง ภาษามลายูที่ใช้พูดกันอยู่ในบริเวณสามจังหวัด
ภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และรัฐกลันตัน (รัศติยา สาและ,
2529 : 3)

คำศัพท์ที่ใช้ร่วมกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คือ คำศัพท์ที่เหมือนกันหรือรูปแปรของ
กันและกัน กับคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป เช่น พร็อก เป็น กะพร็อก